

DIJOURS, 22.00 h

14/08/2025

QUARTET CASALS

PROGRAMA

Quartet de corda en re major, op. 76 núm. 5 III: 79.

Joseph Haydn (1732 – 1809)

Allegretto

Largo cantabile e mesto

Minuet – Trio

Finale. Presto

Quartet de corda núm. 8 en do menor, op. 110.

Dmitri Xostakóvitx (1906-1975)

Largo (attacca)

Allegro molto (attacca)

Allegretto (attacca)

Largo (attacca)

Largo

Quartet de corda núm. 6 en fa menor, op. 80.

Felix Mendelssohn (1809-1847)

Allegro vivace assai

Allegro assai

Adagio

Finale. Allegro molto

NOTES AL PROGRAMA

Essències i llàgrimes

J.A. Mendiola

El quartet com a composició és essència de tot. És el recipient diminut d'on sorgeixen les millors i més variades fragàncies musicals, com un dietari íntim, el taller des d'on experimentar amb totes les estructures possibles, el que Goethe definia com una conversa entre persones racionals. Per una altra banda, la seva gènesi fou un camí per on transitaven noves formes i maneres d'entendre la música, mentre d'altres anaven perdent l'esplendor d'un temps. La progenitura, com no podia ser d'altra manera, va ser molt compartida. Richter, Vanhal, Cannabich, Scarlatti, Almeida, Gibbs; entre tots ells destacà Bocherini, que va ser qui començà a marcar les línies mestres del quartet juntament amb Franz Joseph Haydn, el cappare, que hi aportà el volum, els colors i les textures. Ell fou qui convertí l'experiment en monument. Ell fou qui dibuixà amb una riquesa infinita i agosarada tota una sèrie de motius harmònics d'una solidesa indiscutible, fins a encimbellar la formació i la composició dels quartets de corda a l'Olimp de la música.

Ell, Franz Joseph Haydn, és l'encarregat d'iniciar aquest concert amb un dels seus quartets de maduresa, quan encara continuava demostrant que la seva imaginació musical no havia perdut ni creativitat ni sensibilitat, de manera que tampoc no havia minvat en absolut la capacitat per sorprendre. El conjunt dels sis quartets op. 76, un opus anomenat «Cants d'experiència», va néixer mentre el compositor escrivia l'òratori *La creació*. El cinquè de la sèrie és el que ens ocupa, en re major, conegut també com el Quartet del cèlebre Largo, en referència al segon moviment, Largo cantabile e mesto. Aquest és el punt neuràlgic de la composició des d'on sorgeixen tot un cistell de variacions i tractaments contrapuntístics, rematats amb una coda expressiva i suggestiva. Tot això emmarcat dins una estructura d'alambinada senzillesa, que va fer plorar el pare de Mendelssohn i entusiasmar el virtuós violinista per excel·lència, Joseph Joachim.

«Cada cop que intentava tocar-lo complet, acabava plorant», escrivia Dmitri Dmitrievitx Xostakóvitx al seu amic Isaac Glikman, crític teatral i professor de la Universitat de Sant Petersburg. Es referia a la segona peça del programa, el seu monumental Quartet núm. 8. A la mateixa carta li explicava que, tot i que a la partitura estava escrit «A les víctimes de la guerra i del feixisme», en realitat la dedicatòria hauria de ser «A la memòria del compositor d'aquest quartet». L'estructura ja és prou eloqüent, perquè la sustenten el Re-Mi bemoll-Do-Si, DSCH, que es corresponen a les inicials del compositor, com en el seu dia havia fet Bach a *L'art de la fuga*. A més, el va compondre com si fos un recorregut pel seu historial. Hi podem trobar des d'alguns fragments de *Lady Macbeth de Mtsensk* fins a d'altres de la Primera, Vuitena i Desena Simfonia, o les cinc darreres notes del Concert per a violoncel, a més de referències a la Marxa fúnebre de Sigfrid,

de l'immens *Götterdämmerung* de Wagner, o el segon tema del primer moviment de la «Patètica» de Txaikovski. Totes dins aquest quartet de cinc moviments, interpretats sense pausa.

Trobam altres llàgrimes al Quartet de corda núm. 6 en fa menor, les que va vessar Felix Mendelssohn per la mort de la seva germana Fanny, a qui va dedicar la composició. També, la seva darrera composició, ja que ell va finir sis mesos més tard, als trenta-vuit anys. Amb aquest quartet va descriure tot el que sentia en aquells moments de tanta angouxa. S'inicia de manera suau, amb un Allegro vivace assai, que de mica en mica s'accelera i augmenta la intensitat. Enèrgic l'Scherzo i d'una tristesa infinita l'Adagio, rubricat amb un irat i dolorós Finale. Allegro molto, que no ho és tant. Es va estrenar en públic, a Leipzig, quan es feia un any just de la seva mort, un 4 de novembre de 1848. Tocava el violí Joseph Joachim.

NOTAS AL PROGRAMA

Esencias y lágrimas

J.A. Mendiola

El cuarteto como composición es esencia de todo. Es el diminuto recipiente de donde surgen las mejores y más variadas fragancias musicales, como un dietario íntimo, el taller desde donde experimentar con todas las estructuras posibles, lo que Goethe definía como una conversación entre personas racionales. Por otra parte, su génesis fue un camino por el que transitaban nuevas formas y maneras de entender la música, mientras otras iban perdiendo el esplendor de un tiempo. La progenitura, como no podía ser de otra forma, fue muy compartida. Richter, Vanhal, Cannabich, Scarlatti, Almeida, Gibbs; entre todos ellos destacó Bocherini, que fue quien empezó a marcar las líneas maestras del cuarteto junto a Franz Joseph Haydn, el promotor, que aportó el volumen, los colores y las texturas. Él fue quien convirtió el experimento en monumento. Él fue quien dibujó con una riqueza infinita y atrevida toda una serie de motivos armónicos de una solidez indiscutible, hasta encumbrar la formación y la composición de los cuartetos de cuerda al Olimpo de la música.

Él, Franz Joseph Haydn, es el encargado de iniciar este concierto con uno de sus cuartetos de madurez, cuando aún seguía demostrando que su imaginación musical no había perdido ni creatividad ni sensibilidad, por lo que tampoco había mermado en absoluto la capacidad para sorprender. El conjunto de los seis cuartetos op. 76, un opus llamado «Cantos de experiencia», nació mientras el compositor escribía el oratorio *La creación*. El quinto de la serie es el que nos ocupa, en re mayor, conocido también como el Cuarteto del célebre Largo, en referencia al segundo movimiento, Largo cantabile e mesto. Éste es el punto neurálgico de la composición desde donde surgen toda un conjunto de variaciones y tratamientos

contrapuntísticos, rematados con una coda expresiva y sugestiva. Todo ello enmarcado en una estructura de alambicada sencillez, que hizo llorar al padre de Mendelssohn y entusiasmar al virtuoso violinista por excelencia, Joseph Joachim.

«Cada vez que intentaba tocarlo completo, acababa llorando», escribía Dmitri Dmitrievich Shostakovich a su amigo Isaac Glikman, crítico teatral y profesor de la Universidad de San Petersburgo. Se refería a la segunda pieza del programa, su monumental Cuarteto núm. 8. En la misma carta le explicaba que, aunque en la partitura estaba escrito «A las víctimas de la guerra y del fascismo», en realidad la dedicatoria debería ser «A la memoria del compositor de este cuarteto». La estructura ya es lo suficientemente elocuente, porque la sustentan el Re-Mi bemol-Do-Si, DSCH, que se corresponden a las iniciales del compositor, como en su día hizo Bach en *El arte de la fuga*. Además, lo compuso como si fuera un recorrido por su historial. En él podemos encontrar desde algunos fragmentos de *Lady Macbeth de Mtsensk* hasta otros de la Primera, Octava y Décima Sinfonía, o las cinco últimas notas del Concierto para violonchelo, además de referencias a la Marcha fúnebre de Sigfrid, del inmenso *Götterdämmerung* de Wagner, o el segundo tema del primer movimiento de la «Patética» de Tchaikovsky. Todas dentro de este cuarteto de cinco movimientos, interpretados sin pausa.

Encontramos otras lágrimas en el Cuarteto de cuerda núm. 6 en fa menor, las que derramó Félix Mendelssohn por la muerte de su hermana Fanny, a quien dedicó la composición. También, su última composición, puesto que él finó seis meses más tarde, a los treinta y ocho años. Con ese cuarteto describió todo lo que sentía en aquellos momentos de tanta angustia. Se inicia de forma suave, con un Allegro vivace assai, que poco a poco se acelera y aumenta la intensidad. Enérgico el Scherzo y de una tristeza infinita Adagio, rubricado con un airado y doloroso Finale. Allegro molto, que no lo es tanto. Se estrenó en público, en Leipzig, cuando se cumplía un año justo de su muerte, un 4 de noviembre de 1848. Tocaba el violín Joseph Joachim.

PROGRAM NOTES

Essences and Tears

J.A. Mendiola

The quartet as a composition is the essence of everything. It's the tiny container from which the best and most varied musical fragrances emerge, like an intimate journal, the workshop from which to experiment with all possible structures—what Goethe defined as a conversation between rational people. Furthermore, its genesis was a path along which new forms and ways of understanding music thrived, while others kept losing the splendour of a bygone time. As expected, the offspring were frequently shared. Richter, Vanhal, Cannabich, Scarlatti, Almeida, Gibbs—Bocherini stood out among them all, being the one who started marking

the quartet guidelines together with Franz Joseph Haydn, the cappare, who contributed the volume, the colours and the textures. He turned the experiment into a landmark. He drew a whole series of harmonic motifs of undisputed solidity with infinite and daring richness, to the point of elevating the formation and composition of string quartets to the Olympus of music.

He, Franz Joseph Haydn, is responsible for starting this concert with one of his mature quartets, when he was still establishing that his musical vision had lost neither creativity nor sensitivity, in a way that it hadn't waned in the least its ability to surprise. The set of six quartets Op. 76, an Opus called «Haydn's Six String Quartets», was born while the composer was writing his oratorio, *The Creation*. The fifth in the series is the one we are dealing with, in D major, also known as the notorious Largo Quartet, alluding to the second movement, Largo cantabile e mesto. This is the composition's nerve centre, from which a whole array of variations and contrapuntal treatments emerge, culminating in an expressive and suggestive coda. All this is framed within a structure of fine simplicity, which made Mendelssohn's father cry and excited the ultimate virtuoso violinist, Joseph Joachim.

«Every time I tried to play it thoroughly, I ended up crying», wrote Dmitri Dmitrievich Shostakovich to his friend Isaac Glikman, a theatre critic and professor at the Saint Petersburg University. He was referring to the second piece of the programme, his grand Quartet No. 8. In the same letter, he explained to him that, although the score said «To the victims of war and fascism», the inscription should actually be, «To the memory of this quartet's composer». The structure is eloquent enough, because it's supported by the D-E flat-C-B, DSCH, which correlate with the composer's initials, as Bach had done back in his day in *The Art of Fugue*. Furthermore, he composed it as if it were a path through his background. In it, one can find some fragments from *Lady Macbeth of Mtsensk*, others from the First, Eighth and Tenth Symphonies, or the Cello Concerto's last five notes, in addition to references to Siegfried's Funeral March, from Wagner's great *Götterdämmerung*, or Tchaikovsky's «Pathétique» second theme's first movement. All within this five-movement quartet, performed nonstop.

We find other tears in the String Quartet No. 6 in F minor, those shed by Felix Mendelssohn for his sister Fanny's passing, to whom he devoted this composition. Also, his last composition, since he died six months later, at the age of thirty-eight. With this quartet, he described everything he felt at such times of so much grief. It begins softly, with an Allegro vivace assai, which gradually accelerates and increases in intensity. The energetic Scherzo and the endless sorrow Adagio are signed with a wrathful and painful Finale. Allegro molto, which is not that much so. It was publicly premiered in Leipzig, exactly one year after his passing, on November 4, 1848. Joseph Joachim played the violin.

PRÒXIMS CONCERTS

DISSABTE, 22.00 h

16/08/2025

SONYA YONCHEVA,
soprano

**L'ORCHESTRE DE
L'OPÉRA ROYAL DE
VERSAILLES**

STEFAN PLEWNIAK,
director

DIMECRES, 22.00 h

20/08/2025

HELIX TRIO

**DIÁLOGO ENTRE
SIGLOS ENSEMBLE
EMERGENTE**

FESTCLÁSICA 2025

Jaume Angelès Fité, violí
Iago Domínguez Eiras,
violoncel

Paula Belzunegui Moreno,
piano

OFICINA DEL FESTIVAL DE POLLENÇA

Convent de Sant Domingo

c/ de Pere J. Cànaves Salas, s/n. - Pollença, Mallorca

info@festivalpollenca.com / Tel +34 674 935 302

ORGANITZA I PATROCINA

AJUNTAMENT DE POLLENÇA

FINANÇAT PER

Conselleria de Turisme,
Cultura i Esports
Direcció General de Cultura

COLLABOREN

MITJÀ DE
COMUNICACIÓ
OFICIAL

